

megyeri alispán hatályon kívül helyezte a határozatot és a szegedi tanfelügyelőséggel egyetemben elhatározta, az ügy sürgős megvizsgálását.

Abrahám Jenő ugyanis okmányokkal akarja igazolni, hogy a miniszteri rendelkezés értelmében az egyházi iskolában annak kell átletni, aki az 1881-iki szerződés előtt már az egyházi iskolában működött, vagy pedig annak a jogutódjának.

Itt említjük meg, hogy a községi előjáróság érdekes módon helyezkedett szembe a miniszter rendelkezésével. Szeptember elsején kidoboltatták a községben, hogy a beiratásra a községhez kell jelentkezni. A népmítsem gyanítva, követte ezt az utasítást és így valószínű, hogy az egyházi iskolának alig lesz látogatója.

Érdekes, hogy Abrahám Jenő sárfészeklakását is iskola céljaira akarták átalakítani. Két tantermet akartak elhelyezni a téglákkal alátámasztott, zsindelyes tetőzetű épületben. A tanító visszahelyezéseével megszűnt ez a lehetetlen tervük és talán mégis kénytelenek lesznek gondoskodni olyan épületről, ahol nem életveszélyes a tanítás.

Jellemző még a község kulturátlanságára a tápéi *Iffjúsági Kör* története. A tanítók alakították meg lelkes agitációval, a tápéi fiatalság értelmi képességének a fejlesztése volt a céljuk. Könyvtárat rendeztek be és időnként színelőadásokat is tartottak a községi óvodában. A tanítók nemes munkája azonban megtört az előjáróság paraszti makacsságán.

Beültették az óvodabeli előadásokat. „Nem arra való az!” mondogatták.

Általában minden kulturális mozgalom megsemmisült Tápén. A nép tanulatlan, tudatlan. Különben pedig a községi előjáróság és képviselőtestület a kerékkötője minden ujtásnak. Ennek pedig az az oka, hogy *egy az előjáróságban, mint a képviselőtestületben analfabéták ülnek.*

Ilyen körülmények között a tápéi kulturbotrányok egyáltalában nem meglepők és szomorú perspektívát nyújtanak a magyar falu tengéletéről.

SZÍNHÁZ, MŰVÉSZET

Színházi műsor.

Szeptember 13, szerda	A kis cukros, vigjáték.
14, csütörtök	A cigányszerelm, operett.
15, péntek	Millió, bohózat.
16, szombat	Babuska, operett. (Először.)
17, vasárnap	d. u.: A testőr, vigjáték.
17, vasárnap	este: Babuska, operett. (Másodszor.)

* **Molnár Ferenc jthon.** Budapestről jelentik: Molnár Ferenc ma este autón Budapestre érkezett. A kitűnő író tavasz óta nem volt itthon, néhány hetet Grác mellett, Jundorfban töltött, aztán hosszú automobilutatót tett Németországban. Molnár közben egy nagyszerű vigjátékkal gazdagította a magyar irodalmat. A legújabb Molnár-darabnak az a különös érdekessége hogy először nem a Vígsházban, — de a bécsi Burgtheaterben kerül színre. Egyébként Molnár frissebb és egészségesebb, mint valaha volt. Ma Bécsből egész a Margitszigetig ő vezette nagy szürke gépkocsiját.

* **Kevés a színész.** Évek óta az a panasza járja, hogy a színészpályán nagy a túltengés és igen nagy a szerződés nélkül maradtak száma. Sürgötték a baj orvoslását, numerus clausust állapítottak meg a felvételi vizsgáknál, szaporították a színigazgatók számát, mindezt azért, hogy megszüntessék a szerződéstelen állapotot. A régebbi színészek érdekében pedig azt a határozatot hozták, hogy minden színigazgató, teljes társulatának csak tizenöt százalékát szerződtesse a gyakorlatosok közül s így kénytelenek az öregebb színészeket és színésznőket szerződtetni. A sok segítőcélu intézkedésnek most az után visszahatása keletkezett. Ma már nincsen szerződés nélkül színész s kiderült, hogy

az ezelőtt kimutatott több száz szerződéstelen is a maga hibájából maradt állás nélkül, leginkább nők, akik nem is akartak vidékre szerződni és kik most is szerződés nélkül járnak a fővárosban. Szeptemberben kezdődik az új színházi év s több igazgató nem tudta még megkezdeni működését, mert nem kapott tagokat. Kóristákat egyáltalában nem kapni, magánszereplőkben pedig szintén igen nagy a hiány. Néhány színigazgató itt tartózkodik most és a holnapi felvételi vizsgáktól várja, hogy kiegészítheti társulatát. A kariskola mielőbbi felállításának szüksége egyre égetőbben jelentkezik s a legközelebbi tanácsülésen az szóba is kerül. A színészhiányt élénken dokumentálja az a körülmény is, hogy a Színházakadémia és az Országos Színészegyesület színésziskolájának tavaly vézett összes növendékei már szerződéshez jutottak.

* **Bródy Sándor új szindarabjai.** Bródy Sándor páratlanul értékes írói munkásságának reneszánszát éli. Ebben a színiévtizedben három új szindarabban lép a közönség elé. *Timár Liza* című színműve a Vígsházban és a Deutsches Theaterben, — utóbbiban Reinhardt rendezésében — egyidőben kerül bemutatásra. A beavatottak szerint ez a színmű szenzációs érdekességű. A darabon Bródy már csak az utolsó simításokat végzi. Klasszikus szépségű a Rembrandt című egyfelvonásos, amelyet egyik novellájából dolgozott át. Valószínűleg ez a darab is a Vígsházban kerül bemutatásra. A *Vérivó* című drámájával a Nemzeti Színházba vonul be Bródy Sándor. A dráma tárgya Báthory Erzsébet életéből van merítve és megkapó színekkel rajzolja a „vérivó” korszakát. A darab valószínűleg a kora tavasszal kerül színre. Erről a témáról különben regényt is ír Brody Sándor.

* **Ady Endre Szegeden.** A Dugonics-Társaság szenzációval köszönt be az új évadban. Október 8-án tartja első ülését, melyen résztvesz Ady Endre is. Kivüle résztvesznek még Torday Imre, Tömörkény István és Szávay Gyula is.

* **Kis cukros.** Szerdán este a Kis cukrosban mutatkozik be Szohner Olga igazi szerepkörében. Ő játsza a címszerepet, kivüle még Almásy, Harsányi Margit, Wirth Sári, László, Szathmáry, Baróthy, Mihó szerepelnek és föllép Csige Rózsi, akit a Királysínház szerződtetett a múlt évad végén, aki azonban most visszaszerződött a szegedi színházhoz segédszínésznőnek.

* **A nyári primadonna ősszel.** Volt a szegedi kabarénak a nyáron a sok között egy különösen „kedvelt” primadonnája. Ő volt a nyár szenzációja Szegeden, neki voltak udvarlói tucatsszám, érte rendeztek botrányokat az aranyifjak s őt halmozták el virággal a jutalom estéjén hűséges lovagjai. Amde rövid a nyár, a nyári primadonnáskodás még rövidebb, egy hónapi kabarébéli szereplés után elpályázott Szegedről a nagy nő. Nem ment el nyomtalanul, mert fájó emlékeket hagyott maga után. Soknak a szívében — soknak a fülében. Mert a nagy művésznő közismertté és közkeletűvé tette a legnagyobb kuplékat, úgy, hogy nem tudtunk előle menekülni, mindenütt azokat hallottuk, még a tanyai gyerekek is a *Palkót* rikoltozták a fülünkbe. A nyári primadonna elment és most Budapestén primadonnáskodik. A VIII. kerületben, a Prater-utcában van egy mozi. Egy egész közönséges mozi, olyan, mint a legtöbb, melyben negyven fillér a páholyszék, de vannak II. s III. rendű helyek is. Katonák őrmestertől lefelé és gyermekek csak a felét fizetik. Egy ilyen mozi előtt most a Prater-utca közönségét egy feltűnő nagy plakát csalogatja, hirdető: Arany Sári színművésznő vendégföllépését.

„H’ja a husnak ára
fölmert és drága.”

Ez van aláírva, Arany Sári repertoárjából idézve. Hja, télen nyári sikerekből, szerelmekből nem lehet megélni. (De ez már nincs aláírva.)

Jegyzetek a koleráról.

(Saját tudósítónktól.) Heten ültek, talpig feketében, a hajó orrán, — hét leány — állig begombolt, disztelen és sötétszínű bluzokban. S ott gubbasztottak egymás mellett némán, szóvaltalán, a földézet simára gyalult padjára kuporodva s a tengert nézték, amely titokzatos és vad misztériumokat rejtegetek a számukra. Ankonában szállottak hajóra, de már Rómából utaztak idáig, a pápát mentek megnézni, úgy gondolom, talán egy üdvözítő kezesókra, vagy valami áldásfélért reméltek, de az aranyosolyu főpap nem fogadta őket, maga is beteg volt s jóságos nének, s aggódó rokonok ápolására szorult. S a hét leány, — úgy emlékezem, a hajók szöke volt, mint a frissen tilott kender, — most szomorúan tették meg visszafelé az utat, hogy összekuporgatott filléreiket ime, hiába szórták ki egy céltalan és sivar utazásra. Nem tudom, kik lehettek. Hálófölkét sem béreltek. Künn aludtak a korlátra dőlve, a szabad ég alatt. S engedték, hogy szabadon játszadozzék szöke hajfürteikkel a forgószele, amely egész este kísértetiesen táncolt a hullámokon.

Igen, hét lány ült a hajó orrán. Összegubbaszkodva és talpig feketében, mint a csókák. S mégis ma úgy tűnnek föl képzeletben, mint a pusztulás és az enyészet disztelen génusza.

*

Mi nem tudtuk akkor még, hogy Olaszországban kolera van. Azt hittük, hogy idegen lapok tulzolt remitgetése az egész, a hatóság titkolódzott, az orvosok egyszerűen bélhurutnak állapítottak meg minden gyanus esetet, a sajtó titkolódzott, még a leglármásabbak is borzasztó óvatossággal, himes tojásként kezelték ezt a kinos kérdést. Némileg érthető is ez, bár menteni semmiképpen sem lehet. Rómában világkiállítás, Turinban világraszóló gazdasági és ipari ekspozíció, az ujjászületés és a nemzeti önállóság nagyszerű évfordulója, amitől az olaszok megszázszorozott idegenforgalmat reméltek, sok szép remény, tervezgetés, a szállodások kapzsi öröme, mindez csődöt mondott és füstbe ment ime, néhány komor hangzású ujsághírben. A sok reklámra, a busás megtérülés reményében kidobott milliókra, a világszerte elhelyezett és csábító tartalmu falragaszokra fekete keresztet rajzolt egy neveltséges és együgyű rém, amelynek rettenetes hatalmát kétségbevonni azonban semmiképpen sem lehet, az ázsiai hasmenés.

Az ellenreklám, amely egészen ingyen ment, hatásosabbnak bizonyult a milliókba kerülő hirdetéseknél is, az idegenforgalom mélyen a fagypontra alá szállott, a szállodák kongtak az ürességtől s máskor sűrűn látogatott tengeri fürdők pazar kényelemmel berendezett albergoi elhagyottan meregették üres ablakszemeiket a tengerre, mint megannyi elátkozott középkori várkastély. De Olaszország mindvégig költött agyémnek tekintette az egészet. Nem tudták megérteni sehogysen, hogy néhány nyavalyás fakínó miatt, akik a sok paradicsomevéstől véletlenül hasmenést kaptak, miért kell tönkre menni egy egész országnak. Az idegi kolera-epidemia valóságos nemzeti csapás volt Olaszországra, nem annyira az emberáldozatok miatt, — bár Nápolyban és Szicíliában elég sűrűn haltak meg az emberek, — mint pénzben és anyagiakban okozott kiheverhetetlen veszteséget.

*

De a Villám, az Ungaro-Kroata ósdi, fehérbordájú hajója, amelyre este nyolc órakor Anconában fölkapaszkodtunk, — az már egy egész különös világ. Magyar és mindekelőtt fiumei terület, s az utasnak jogában áll itt mindenfajta betegségre jobblétre szenderülni, csak épen kolerában nem. Alig helyezkedünk el a hajón, megjelenik a hajóstársaság egyik tisztviselője és mindenkinél a nacionálját jegyzőkönyvbe veszi. — Mi a neve? Honnan jön? Hova utazik?